

Esimene peatükk

Vera Stanhope astus Hectori igivanast Land Roverist välja ja tundis sellega vältimatult kaasnevat survet põlvedele. Hectori Land Rover. Isa oli juba aastaid surnud, kuid Vera mõtles sellest autost ikka veel nagu tema omast. Ta jäi viivuks seisma, et heita pilk all orus avanevale vaatele. See maja oli teine asi, mille isa oli talle kinkinud. Kuradile kõik muu, mõtles Vera, võib-olla peaksin ma isale selle eest andeks andma. Oli oktoobrikuu ja päevavalgus oli kustumas. Õhus hõljus puusuitsu ja jää lõhna. Puud olid enamasti juba raagus ning laululuiged järvele naasnud.

Ta oli töölt koju sõites Kimmerstoni serval toidupoe juures peatuse teinud ja reisijaistmele oli nüüd kuhjatud poekotte. Ta vaatas süüdlaslikult ringi, et selgitada välja, kas õhk on puhas. Tema ökosõdalastest naabrid jälestasid kilekottide kasutamist ja ta poleks suutnud pärast pikka tööpäeva taluda poliitkorrektselt loengut planeedi päästmisest. Ent üleaedsete õuel ei olnud kedagi. Umbrohupuhma ümber siblis paar kana. Polnud kuulda ainsatki heli, ent kui Jack oleks laudas tööl olnud, oleks seal pidanud kostma valju rokkmuusikat. Või bluusi ulgumist. Vera tõstis kotid Land Roverist välja ja sättis ukسلävele ning hakkas võtmeid otsima.

Aga uks oli juba lahti. Ta tõmbus pingule, ühtlasi tundis ta põnevuse tekitatud võbinat. Ust lukku keeramata ei oleks ta mitte mingil juhul tööle läinud. Ta polnud iial uskunud kogu

seada romantilist loba sellest, kuidas külaelanikud tohivad julgelt ukse lahti jätta. Kuritegevuse all kannatavad ka maakohad. Ta oli ettekandeid lugenud ning teadis, et Northumberlandi meeldivates keskklassikoolides pruugitakse uimasteid sama palju kui linnakoolides. Õpetajad lihtsalt oskasid selles suhtes paremini suud pidada. Ta lükkas ukse küünarnukiga lahti ja mõtles, et sissemurdmine oleks küll tõesti kõige viimane asi, mida ta vajaks. Varastada polnud temalt suurt midagi. Iga endast lugu pidav murdvaras oleks tema Oxfami heategevuspoe rõivad, armetu arvuti ja kümne aasta vanuse televiisori ära põlanud. Aga ta jäles-
tas mõtet sellest, et keegi on tema majas käinud. Ja ta peaks siis kutsuma kohale eksperdid, kes jätaksid endast järele kaose ja puistaksid sõrmejäljepulbriga üle viimase kui ühe pinna. Seejärel läheksid nad töö juurde tagasi, tegemata saladust sellest, millise räpa keskel ta elab.

Vera liikus oma märkimisväärsest kehakaalust hoolimata vaikselt. Selle oskuse oli ta omandanud lapsepõlves. Koridoris jäi ta seisma ja kuulatas. Kedagi majas liikumas ei olnud kuulda. Kui ta polnud just sama vaikne kui Vera ise. Küll aga kostis muid helisid – okste praksumist ja sädemete raginat. Kusagil oli süüdatud tuli. See puusuitsu lõhn ei tulnud orus asuvate majade juurest, nagu ta alguses oli arvanud, vaid tema enda kodust. Kuid see polnud kindlasti kontrolli alt väljunud põleng. Suitsu ei immit-
senud maja ülejäänud osadesse. Puudusid mühisevad leegid. Selle koha peal, kus ta seisis, ei olnud tunda kuumust.

Ta avas väiksesse elutuppa viiva ukse ja nägi naabrimees Jacki istumas toa kõige mugavamal toolil. Sellelsamal toolil, millel oli alati istunud Hector. Jack oli läitnud tulepuud, mis olid Veral koldesse valmis pandud, ja vaatas nüüd ainiti leekidesse. Šokk ja majja sisse astudes tekkinud pinge leevenemine tekitasid Veras püha viha. Kuradima hipid! Võtme oli ta neile andnud ju häda-
olukordade puhuks, aga mitte selleks, et nad saaksid alati, kui neil tahtmine tuleb, ennast tema majja vedada. Neil puudus lugupidamine isiklike piiride vastu.

„Mis paganama asjaga sa enda arvates praegu tegeled?”

Jack kergitas näo tema poole ja Vera nägi, et mehe põsed on pisaratest märjad. Ta vandus endamisi. Mis on lahti? Kas mingisugune kodune kriis? Mõni sugulane on surnud? Nende inimestega lähem tutvumine oli olnud viga. Lase teistel oma ellu tulla ja nad hakkavad nõudmisi esitama. Ta vihkas nõudmisi esitavaid inimesi.

Siis aga meenusid talle need korrad, mil Jack ja Joanna olid teelt lund rookinud, et ta saaks mäest alla tööle sõita. Need ööd, mil ta kutsumata nende majja läks, et varastada pöörase janu sunnil mõni pudel puskarit. Hea toiduga õhtuid nende köögilaua taga ja seda, kuidas nad kolmekesi koos naersid mõne tobeda nalja üle.

Jack osutas peaga tule suunas. „Anna andeks,” ütles ta. „Siin oli kuradima külm. Ja pärast seda, kui ma olin lõpuks otsustanud sinuga rääkida, oli mul kodus nii paha oodata.”

„Jack, milles on asi? Mis juhtus?”

Mees vangutas pead. „Küsimus on Joannas. Ma ei tea, kus ta on.”

Jack oli pehmeloomuline ja sentimentaalne liverpoollane. Ta oli kunagi töötanud kaubalaevadel ja maailmas ringi reisinud ning tal jätkus piisavalt palju lugusid selleks, et alates teejoomisest kuni jockispäise hilisööni seltskonna meelt lahutada. Seejärel sai unistus paremast elust temast võitu ning ta ostis neljakümneselt Vera maja kõrval asuva väiketalu. Ehkki ta oli linnapoiss, kelle maal elamise kogemused olid senimaani piirdunud iga-aastase palverännakuga Glastonbury festivalile, sai ta talupidamisega siiski kuidagiviisi hakkama. Ta töötas koidust ehani ja veel kauemgi. Vera kuulis mõne raske juhtumi järel kesköö paiku koju tulles tihtipeale teda laudas toimetamas ja küünitas pea ukse vahelt sisse, et head ööd soovida. Ning see üürike kokku-
puude lubas tal uskuda, et tema töökaaslased siiski eksivad. Et tal tegelikult ju on sõpru. Et tal on olemas ka mingisugune muu elu peale töö.

„Mida sa selle all silmas pead?” Vera püüdis oma hääletooni talitseda, kuigi nutvates meestes oli midagi, mis tekitas temas tahtmise neile vastu kõrvu anda.

„Ta on kaks päeva ära olnud. Ilma et oleks midagi teatanud. Ma arvan, et ta on haige. Ta ei taha sellest rääkida.”

„Mida ta põeb?” Paus. „Kas vähki?” Vera oli alles laps, kui tema ema suri vähki. Selle sõna kuuldavale toomisse suhtus ta endiselt omamoodi ebausuga.

Jack raputas pead. Tema hallinevad juuksed olid kuklasse hobusesabaks kogutud. „Minu arvates on tal närvidega midagi lahti. Depressioon. Ta läks ära esmaspäeval sellal, kui mina olin Morpethis taluturul. Kutsus ilmselt takso. Ta ütles, et vajab vaba ruumi.”

„Kas ta hoiatas sind ette, et läheb minema?”

Jack raputas uuesti pead. „Ei, ta jättis kirja.” Ta tõmbas teksapükste taskust paberitüki, asetas selle enda kõrvale lauakesele ja nihutas eemale ühe viie päeva vanuse kohvipaksuga kruusi, et ka Vera kirja näeks.

Vera tundis käekirja ära. Joanna suhtles sageli kirjakeste abil. Lilla tint ning teravate ja kaunilt kujundatud tähtedega laitmatu kursiiv. „*Settekaev on tühjendatud.*” „*Pakk on laudas.*” „*Kas tahad täna õhtusöögile tulla?*” See siin kõlas järgnevalt: „*Läksin mõneks päevaks ära. Vajan vaba ruumi. Supp on potis. Ära muretse.*” Allkirja, isegi mitte *J*-d ei olnud. Ega *x*-i.

„Mõneks päevaks,” ütles Vera. „Ta tuleb tagasi. Või helistab.”

Jack vaatas morni pilguga tema poole. „Ta ei ole oma rohtusid võtnud.”

„Milliseid rohtusid?” Vera teadis, et Jack suitsetab kanepit. Nende maja lehkas selle järele. Mõnikord keeras ta pärast seda, kui oli joonud paar õlut rohkem kui vaja, hiigelsuure pläru ka Vera kodus, ilma et oleks mõelnudki, et võib inspektorit niiviisi kompromiteerida. Korra pakkus ta seda isegi Verale. Vera tundis küll kiusatust, ent ütles ära. Ta teadis, et ta on kergesti sõltuvusse jääv inimene. Parem püsida koos oma pahedega seadusega

lubatud piirides. Ta eeldas, et ka Joanna suitsetab, kuid ei olnud enda mäletamist mööda seda kunagi näinud. Joanna mürgiks oli punavein, mida ta jõi suurest sinisest Bristolis klaaspeekrist. „Minu ainus pärandvara,” lausus ta korra pokaali vastu valgust hoides. „See on kõik, mis mul minu kodust alles on.”

„Tablette,” ütles Jack. „Liitiumit. Et enam-vähem ühtlases meeolus püsida.”

„Ja kas sa sellepärast muretsedki nii väga?”

„Ma olen nädalate viisi muretsenud. Ta käitus imelikult. Ei rääkinud. Ja nüüd on ta kadunud.”

Verale oli olnud selle paarikese esmakordse nägemise hetkest peale selge, et Jack jumaldab Joannat. Ta silmitses naist vargsi ja tundis tema läheduses viibimisest mõnu. Joanna oli suure kondiga ning pikkade maisikollaste juustega, mis olid tal tavaliselt seljale langevasse patsi pununud. Kulmud olid draamatiliselt tumedad. Suu oli lai ning silmad suured ja pruunid. Kõik tema näojooned ning ka käed-jalad olid suured ja lopsakad. Ta kandis punaseid nahkmokassiine, lapikangast türpi ja eredavärvilisi käsitsi kootud kampsuneid. Kui Vera oleks pidanud kirjeldama teda üheainsa sõnaga, siis oleks see olnud „lustakas”. Ta ei olnud kunagi mõelnud Joannast kui tusatujus inimesest. Pigem võis ta olla kübeke teisele poole kaldu, naeris mõnikord liiga valjusti ja lahkus peolt alati viimasena ning kõikidele kallistusi ja suudlusi jagades. Ta ei olnud otseselt seksikas, vaid ere ja värvikas. Vera arvas, et mõnes eelmises elus võis Joanna töötada teatris või olla kunstnik. Või daam. Ta kõneles nagu aristokraat ja sedasorti häälega, mida võis kuulda BBCs kuuekümnendatel aastatel. Kuid Jacki-eelsest elust ei teinud ta kunagi juttu.

Vera naasis väliskuse lävele jäänud kottide juurde ja võttis välja paar pudelit õlut. Kohvilauakesel kruusi kõrval oli pudeliavaja. Niipaljukest siis kavas olnud majapidamistöedest – voodis linade vahetamisest ja mõne käterätiku pesumasinasse toppimisest.

„Lase käia,” ütles ta. „Räägi mulle sellest.”

„Ma ei ole iial aru saanud, mida ta minus nägi.” Jacki hääli oli nõder ja Liverpooli aktsent veelgi märgatavam.

„Lõpeta see komplimentide nuiamine!” käratas Vera. „Mul pole mängude mängimiseks aega.”

Jack vaatas rabatult tema poole üles. Ta oli oodanud kaastunnet ja oma ettevõtmise ladusat kulgemist.

„Kus sa temaga tuttavaks said?” Vera polnud küll kindel, kuidas see võiks asjaga seotud olla, ent uudishimulik oli ta nagunii ja arvas ühtlasi, et see võib mehe keelepaelad lahti päästa.

„Marseille’s,” kostis Jack. „Ühes kohvikus sadama lähedal. Ma töötasin seal, olin parajasti lõpetanud lepingu laevafirmaga ja tasku oli raha täis. Ta istus seal üksi ning oli veinipudeliga poole peale jõudnud. Ta mitte ei nautinud klaasikest õhtuse kalaroa kõrvale, vaid jõi selleks, et purju jääda. Ta kuulis, kuidas ma kelderiga rääkisin, sai aru, et mul ei õnnestu ennast iial mõistetavaks teha, ja hakkas minu tõlgiks. Ta on alati olnud pisut edevavõitu. Me saime jutule. Taipad ju küll.”

„Mida ta Marseille’s tegi?”

„Ta oli oma mehe juurest ära jooksnud,” ütles Jack. „Mingisuguse rikka lontruse.” Ta muutis oma hääle teatraalselt peenutsevaks: „*Mees juhatas haruettevõtet Pariisis*. Ta oli miskit liiki ärimees. Või pankur. Või poosetaja. Marseille oli temast enam-vähem kõige kaugem koht, kuhu Joanna sai põgeneda.”

„Miks ta Ühendkuningriiki tagasi ei läinud?” Vera arvas, et mehe juurest ära minnes tahaksid sa ju, et sinu ümber oleksid sõbrad. Koguni perekonnaliikmed.

„Sealt ei olnud tal midagi oodata. Ta on oma perekonnas just nagu musta lamba eest. Teda ähvardati sundravile saata, kui ta peaks mehe maha jätma. Noh, umbes nagu hullumajja luku taha panna.” Jack pidas vahet. „Ta püüdis ennast tappa. Tema randmel on arm. Esimest korda nägin ma seda tolles Marseille’ kohvikus, kui istusime terrassil päikesepaistel. Arm on veel praegugi alles. Ta nimetab seda oma sõjahaavaks.”

„Ma ei ole seda kordagi märganud.”

„Sellepärast ta kannabki alati kõiki neid käevõrusid. Pealegi juhtus see palju aega tagasi. Ma tegin ta korda. Viisin arsti juurde. Kui ta oma tablette võtab, pole tal midagi häda. Tal olevat bipolaarne häire. Ma ei tea, *mina* oleksin küll vist hulluks läinud, kui oleksin pidanud üle elama selle, mida tema on läbi teinud.”

„Aga ta ei võta enam neid tablette?”

„Nojah. Ta ütleb, et nüüd on temaga kõik hästi ja tal pole neid enam vaja.” Jack pidas uuesti vahet ja vaatas siis pilku kergitades Verale otsa. „Ma arvan, et mängus on teine mees.” Seejärel lisas ta: „Minu arvates tahab ta tunda seda armunud olemise joovet. Seepärast ta lõpetaski liitiumi võtmise.”

„Kus ta teise mehega tutvuda saaks?” Vera meelest laskis Jack oma kujutlusvõimel ohjeldamatult lennata. „Kellega peale Chrisi kõrtsist ja loomaarst Arthuri ta üldse kohtub?”

„Tal on olemas omaenda sõbrad,” sõnas Jack. „Omaenda huvid. Kokkulepe oligi algusest peale niisugune. Ma ei pidanud hakkama tema elu juhtima.” Ta kõhkles. „Eelmisel nädalal rääkis ta telefoniga ja lõpetas kohe kõne, kui ma tупpa tuln. Ta ei tahtnud öelda, kes see oli.”

„Nii et kuhu ta sinu arvates läks?” Vera märkas, et on oma õllele lõpu peale teinud. Ta arvas, et enne järgmise avamist oleks tal targem Jackist lahti saada. Siis võib ta seda rahulikult nautida.

„Ma ei tea,” ütles Jack. „Kui teaksin, siis ma läheksin ja otsiksin ta üles.”

„Hoolimata isegi sellest, et sa ei taha tema elu juhtida?” Vera vaatas mehe poole, ärgitades teda mingisuguse mõistliku vastusega lagedale tulema. „Võib-olla ongi kõik just nimelt nii, nagu ta selles kirjas ütleb, ja tal on tarvis mõni päev kodust eemal olla.” Vera mõtles, et tal oleks küllaltki kerge välja selgitada, kuhu Joanna põgenes. Vähem kui kümne miili kaugusel talust tegutses ainult üks taksofirma ja kõik kasutasid selle teenuseid. Tommy Wooleri jutule minnes saaks ta peagi teada, kus Jo ennast varjab. Kui Jack poleks nii suures ahastuses, taipaks ta seda ka ise.

„Ta ei võtnud enam tablette,” ütles Jack uuesti ja kallutas ennast ettepoole, et Vera tema sõnade tõsidust mõistaks. „Ta on päevade viisi üles-alla kiikunud – ühel hetkel on ta ülimalt õnnelik ning laulab ja naerab, järgmisel on aga vihasemast vihasem ja karjub täiest kõrist. Ta ei ole tema ise. Ma ei kavatse teda vägisi enda juurde tagasi tirida. Kas ma sinu arvates elaksin temaga, kui ta ise ei tahaks minuga koos olla? Kas sinu arvates ma sunniksin teda õnnetu olema? Kuule, ma ju tean, et sa pead mind pehmekesest pudrupeaks, kuid ma olen valmis Joanna Tobini eest surema.” Ta vakatas korraks, et hinge tõmmata. „Ma olen tema pärast mures, olen mures selle pärast, mida ta võib endale teha.”

„Kas sa arvad, et ta võib uuesti proovida ennast tappa?”

„Jah,” lausus Jack. „Just nimelt nii ma arvan. Kui see miski tal korda ei lähe. Kui seda asja, millest ta unistab, ei juhtu.”

Vera tõukas ennast jalule. Tal oli kottides külmutatud toidukraami, mis ähvardas sulama hakata. „Nii et mida ma siis peaksin sinu meelest tegema?”

Jack vaatas teda nii, nagu oleks ta hulluks läinud. „Muidugi ta üles otsima. Kandma hoolt selle eest, et teda miski ei ohustaks.”

„Ja seejärel?”

„See ongi kõik.” Ka Jack tõusis püsti ja nad läksid välisukse juurde. Õhk õues oli pakaseline ja taevas tähti täis puistatud. „Sa lihtsalt vaata järele, et ta oleks väljaspool ohtu.”